

Reakce AK ČR na rozhovor s ministrem zemědělství v Deníku

29.7.2022 - | Agrární komora ČR

TVRZENÍ MZE: Zásadní přeslap vidíme především v tvrzení, že "... u nás zemědělci vyšroubovali ceny nahoru. Potřebovali si pokrýt náklady, takže zkoušeli, co trh snese. Totéž dělají potravináři a obchodníci. Teď jde o to, aby jednotlivé články této vertikály přestaly propisovat svá proinflační očekávání do cen".

- **REAKCE AK ČR:** Zemědělci v žádném případě neurčují koncovou cenu, ani neexistuje způsob, jak by se mohli dohodnout s dalšími články vertikály na koncové ceně pro zákazníka. To zcela odporuje tržnímu prostředí. Zpracovatelé, stejně jako obchodní řetězce, mají na jednotném trhu kdykoliv možnost dovézt si suroviny pro zpracování (v případě potravinářů), případně hotové výrobky (v případě obchodu) bez omezení odkudkoliv za nejlepší cenu. K tomuto také dlouhodobě dochází a jen velmi těžko si lze představit, že v takto konkurenčním prostředí by si čeští zemědělci mohli diktovat cenu. Jestli někdo v řetězci určuje a diktuje cenu jak směrem k zákazníkovi, tak směrem k dodavateli, jsou to obchodní řetězce, které tu v poměrně omezeném počtu aktérů (6-8 velkých hráčů) téměř jako oligopol ovládají 75 procent maloobchodu s potravinami.

- **TVRZENÍ MZE:** Podobné nepochopení situace vidíme i ve vyjádření na konci rozhovoru: *„Pochopitelně jsou komodity, které se v jiných státech daří produkovat levněji, takže je dovážíme. Je tedy spíš na našich zemědělci, aby se zamysleli nad tím, proč to v jiných zemích dělají lépe. ... Mezi farmami v ČR jsou u nás velké rozdíly. Někteří chovatelé umějí vyprodukovat vepřové maso mnohem levněji než ostatní. A třeba v Dánsku k tomu přistupují sofistikovaně, takže jsou napřed. Musí se začínat u selat. Špičkové zemědělské podniky dokážou na jednu prasnici odchovat 36 selat. Je ale řada českých zemědělských podniků, kde se pohybují kolem 26 selat. ... Určitě to je v používání nových metod a přístupů k chovu prasat a selat. Uvedu příklad. V březnu jsem si monitoroval situaci a navštívil jsem řadu podniků. Jeden dokázal vyprodukovat kilo vepřového masa v živé váze za 26 korun. A byly farmy, kde to uměli za 36 korun, ale i za 60. Ti, kteří mají obrovské náklady a neumějí je stlačit, pak nařikají. Ti šikovni hledají nové metody, aby se udrželi na špici.“*

REAKCE AK ČR: Nejenže jsou obrovské rozdíly v dotačních podporách mezi Českou republikou a třeba zmiňovaným Dánskem, také je v těchto zemích zcela jiný přístup maloobchodu k domácím dodavatelům, přičemž tamní zemědělci často vlastní i zpracovatelské kapacity. Zde v minulosti naopak docházelo k útlumu zpracování, často pod vlivem extrémně rigidně uplatňovaných unijních standardů, a to ještě před naším vstupem do EU. Co se týče čísel uvedených v rozhovoru, čeští chovatelé se běžně pohybují kolem 34 odchovaných selat na prasnici, v průměru jsou nad 30 selaty a v Evropě jim patří 3. místo za Dánskem a Maďarskem. Špičkové výsledky vykazují také v přírůstcích ve výkrmu a za zmiňovaným Dánskem nezaostávají ani v konverzi krmiva (množství krmiva na přírůstek váhy).

- **TVRZENÍ MZE:** Opakovaně slyšíme od pana ministra, že zemědělství vykazuje „obrovské zisky“ Doslova v rozhovoru uvedl: *„Chápu, že to je jejich vyjednávací taktika, ale podívejme se na poslední dva roky, kdy bylo zemědělství v zisku plus minus dvacet miliard. Letošní rok bude dokonce rekordní a objem zisku se může pohybovat až kolem třiceti miliard.“*

REAKCE AK ČR: Zaprvé více než pět měsíců před koncem roku je velmi odvážné predikovat hospodářský výsledek rezortu, zvláště v době extrémního růstu nákladů a fluktuace cen

komodit, o které sám pan ministr v rozhovoru hovoří. Za druhé statistika „zisku“ rezortu neexistuje. Existuje pouze tzv. souhrnný zemědělský účet, který je tvořen odhadovanou produkcí vynásobenou odhadovanou cenou, od které se odečtou odhadované náklady. Takovéto statistice nelze říkat zisk. Pokud bychom připustili určitou míru zkreslení kvůli nedostatku přesných údajů (ministerstvo financí zvláště zisk zemědělských podnikatelů neeviduje), stále hovoříme o zhruba 20 miliardách na 30 tisíc subjektů hospodařících v zemědělství. To je cca 700 tisíc na jeden subjekt. V případě bankovních domů či obchodních řetězců se bavíme o několik řádů vyšších ziscích. Navíc i část zisku je nutné investovat. Například nákup zemědělské půdy není uznatelnou daňovou položkou a půdu je nutné kupovat ze zisku. Zemědělci v Česku hospodaří i v případě menších subjektů na vlastní půdě jen z cca 50 procent. Cena jednoho hektaru se pohybuje kolem 250-400 tisíc korun v závislosti na lokalitě. Průměrný zemědělec (v ČR je průměr 120 hektarů) si tak může koupit přibližně dva hektary ročně, tedy 1/60 výměry, na které hospodaří.

- **TVRZENÍ MZE:** Dalším zavádějícím tvrzením je, že *„začínají klesat ceny mléka, ovoce, zeleniny, masa i řepky, což by se mělo promítnout v nižších cenách olejů. Když se to nasčítá, bude to mít ve finále pozitivní efekt hlavně pro zákazníky“*.

REAKCE AK ČR: Ceny mléka a masa nemohou z důvodu vysokých cen energií a krmných směsí klesat. S vysokými cenami energií se potýkají také zpracovatelé. Plyn je pro sušení mléka, a tedy „uskladnění“ produkce, kterou nelze v daném čase zpracovat a zásobit s ní trh, je zásadní. Stejně tak jsou na vývoji cen energií závislí prvovýrobci (chovatelé) i zpracovatelé v případě masa. Předpoklad, že se cena krmných směsí i energií rychle vrátí na úroveň loňského či předloňského roku, je v tuto chvíli přehnaně optimistický až naivní. Stejně tak nelze očekávat, že koncová cena pro zákazníka, kterou neurčují zemědělci, ale obchodníci, bude nižší.

- **TVRZENÍ MZE:** Dále v rozhovoru zaznělo mimo jiné, že tzv. „trasy solidarity“, tedy alternativní tranzitní trasy pro ukrajinskou zemědělskou produkci, měly *„ukrajinské obilí dostávat do Evropy jinou cestou“*.

REAKCE AK ČR: Primárním účelem „tras solidarity“ bylo umožnění zásobování států severní Afriky a Blízkého východu, tzn. že území EU mělo být v tomto případě jen územím tranzitním, nikoliv destinačním. Ukrajinská produkce nejen, že nesplňuje fytosanitární ani environmentální standardy jednotného trhu EU, ale nikdy ani původního záměru unijních institucí neměla končit v evropském potravinovém řetězci.

- **TVRZENÍ MZE:** Ve stejném odstavci se čtenář dočte, že *„zhruba přede dvěma měsíci velice výrazně začala klesat cena obilí, takže logicky bude klesat i cena mouky“*.

REAKCE AK ČR: V daném čase aktuální cena obilovin je spíše indikativní a orientační záležitostí pro obchodníky, nikoliv pro zemědělské prvovýrobce. Ti prodávají na základě nabídky od obchodníků, respektive podle aktuálních potřeb zajištění finančních toků a dosažení rentability. To znamená, že ideálně prodávají ve chvíli, kdy jsou jim pokryty náklady (meziročně jsou tyto náklady o desítky až stovky procent vyšší) a kdy se jim nevyplatí dále skladovat. Cenu mouky neurčují zemědělství prvovýrobci, ale mlýny, a jako u všech zpracovatelů zde platí, že jsou závislí na cenách energií. Ty jsou meziročně vyšší o stovky procent, přičemž cenu mouky určuje také nabídka a poptávka. V mouce Česká republika není soběstačná, a navíc v současné době mnoha případech tuzemské mlýny redukuje kvůli cenám energií výrobu.

- **TVRZENÍ MZE:** Dále, že *„klesá i cena pohonných hmot, neboť ropa je levnější. Dá se předpokládat, že se uklidní také situace na trhu s plynem“*.

REAKCE AK ČR: Přestože došlo k mírnému zlevnění pohonných hmot, stále se jejich cena pohybuje vysoko nad loňskou skutečností a oproti roku 2020 se bavíme o téměř 100procentním

nárůstu. Co se týče cen plynu, na burzách stále dochází k jeho růstu a problémy teď budou mít všichni odběratelé, kterým nyní končí relativně výhodná historická fixace. Stále navíc není jisté, zda bude v zimě dostatek plynu, zvláště pokud vyhláška 344/2012 Sb. - o stavu nouze v plynárenství preferuje v případě nedostatku dodávky pro domácnosti, a nikoliv průmysl a zemědělce.

<https://www.akcr.cz/txt/reakce-ak-cr-na-rozhovor-s-ministrem-zemedelstvi-v-deniku>